

Starosti školních družin na Lince pro rodinu a školu 116 000

JARMILA KUBÁŇKOVÁ

Linka pro
rodinu a školu

Ať už dobrovolně, či nikoliv, spousty prvostupňových dětí tráví ve školních družinách podstatnou část svého času. Jde častokrát o prostor „mezi“, který není tak striktně upraven jako doba školního vyučování a současně není tak volný jako čas strávený zcela mimo školu. Každopádně některé potíže dítěte se daleko dříve projeví ve školní družině než ve škole. O to víc nás na Lince pro rodinu a školu 116 000 mrzí, když jednání dětí v družině není přikládána dostatečná pozornost s odůvodněním, že se to stalo „jen“ v družině, a co hůř, když slovo vychovatelek nemá u rodičů nebo pedagogů dostatečnou váhu, protože jsou to „jen“ vychovatelky.

Příklady z naší každodenní praxe je bohužel nepřeberně. Začněme např. těmi **provozními**. Na některých školách se zřejmě „nějak“ stalo, že pracovníci školní družiny nemají dostatečnou možnost mluvit o dětech s někým z pedagogického sboru, resp. **není nastaven systém předávání informací mezi školou a její školní družinou**.

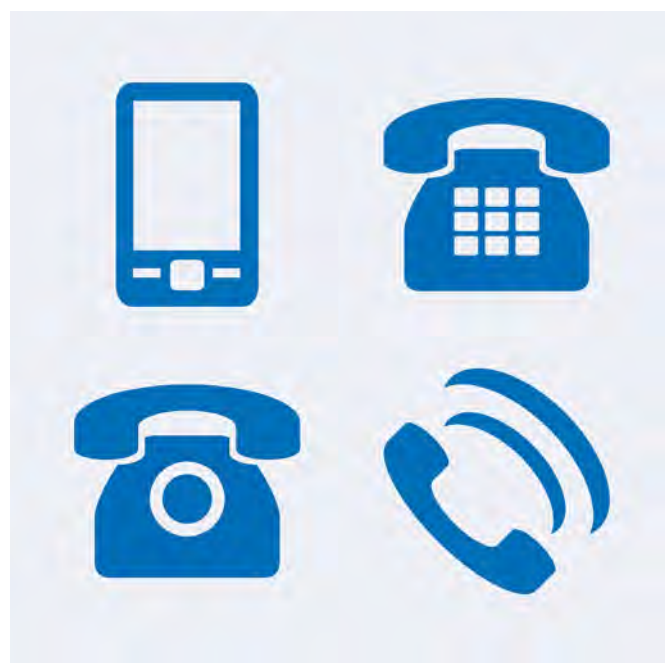
To má častokrát velmi neblahé důsledky, kupř. při řešení problematického chování dětí. Jinak by nám stěželi volali rodiče s tím, že „agresor“ byl sice potrestán za chování ve třídě, ale už nikdo neřešil a neřeší jeho chování ve školní družině, kde ve svém agresivním chování dál pokračuje. Dokonce toto naprosté opominutí školní družiny v našich rozhovorech někdy přiznávají i učitelé samotní. A to obvykle, když se chtějí poradit, proč nefungují daná výchovná opatření – a přicházíme na to, že se mnohdy nevztahují na školní družinu.

Krom toho je někdy **školní družina prvním místem, kde se potíže dítěte objeví**. Jedna vychovatelka s námi konzultovala situaci druhačky, která si ve školní družině opakovaně stěžovala na bolesti hlavy a dlouhodobě působila unavenější a malátnější než její spolužáci. Naštěstí tady vychovatelce naslouchali jak rodiče, tak třídní učitelka. A nakonec se ukázalo, že dívka trpí dyslexií. Její intelekt a nezměrné úsilí ji ve škole drželo stále v rámci širšího průměru, ale po vyučování na ni zcela přirozeně padla únava. Teprve díky pozornosti vychovatelky a ochotě prostředí naslouchat jejím postřehům se dívce dostalo odpovídající péče a její únava se zmenšila.

Druhý typ potíží, se kterými se setkáváme, jsou tzv. **postojové**. Především, že s těmi v rámci naší krizové Linky pro

rodinu a školu 116 000 neumíme hnout, a tak využíváme alespoň tohoto prostoru, abychom na ně upozornili.

Relativně lépe řešitelné jsou přezíravé postoje ze strany rodičů nebo jiných příbuzných dítěte. Tj. když nám sdělují, že jejich dítě je ve škole vzorné, ale potíže s ním mají „jen“ vychovatelky. V těchto případech volajícího vedeme k tomu, aby naslouchal i hlasům vychovatelek, a to právě proto, že mají možnost jejich dítě sledovat v situacích, kdy „vlastně o nic nejde“. Někteří z nich to pochopí, někteří z nich si uvědomí, že bude jen otázkou času, kdy se potíže dítěte projeví i doma.

KLIMA ŠD

Daleko hůře ovlivnitelné jsou situace, kdy se despekt k těm, kteří pracují ve školní družině, projevuje u pracovníků školy. Kdy jsou učitelé pomyslně na straně rodičů a zejm. výchovné potíže dítěte shazují tím, že se to děje „jen“ v družině, že oni to nezaznamenali, že to vidí „jen“ vychovatelky.

Z našich zkušeností toto jednání nakonec poškodí všechny a častokrát to ústí v závažné projevy školní šikany anebo jiného rizikového chování. Nic nezabrání dítěti (natož jeho rodičům), aby se chovalo stejně přezíravě a s despektem ke svým spolužákům (a koneckonců i k pracovníkům školy), když vidí, že se takto chovají učitelé ve škole vůči vychovatelkám, častokrát za přímé účasti nebo tichého strpení vedení školy.

Z tohoto důvodu máme vždy radost, když zjistíme, že ve škole

- existuje jasná dospělá koalice vyučujících, pracovníků školní družiny a vedení školy (platí např. stejná pravidla tzv. slušného chování), děti vidí, že pracovníci

se respektují a jsou schopni se domlouvat; nikdo není z komunikace a priori vylučován;

- existuje systém předávání informací o chování dětí mezi školní družinou a školou;
- pracovníci školní družiny jsou nedílnou součástí schůzek ohledně chování dětí, které navštěvují školní družinu.

V takových školách jsou jakékoliv potíže řešeny snadněji a – jak nám sdělují pracovníci těchto zařízení – je radost tam pracovat. A pravděpodobně i děti na ně budou mít radostnější vzpomínky.

Jarmila Kubáňková, Ph.D.,

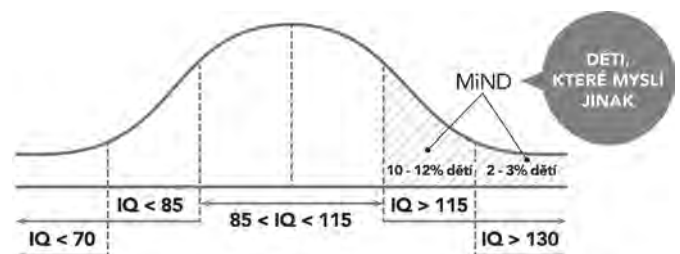
metodička služeb 116 000 a 116 123,
statutární zástupkyně Cesta z krize, z. ú.

Jak včas rozpoznat intelektově nadané dítě

ANDREA ŠTEFÁČKOVÁ

Rodiče se často ptají, zda je nutné a přínosné vědět, jestli je jejich dítě intelektově nadané (tzv. MiND dítě). Učitelé, vychovatelé v družinách či lektori kroužků zase, jak jim tato informace pomůže při práci s dítětem. Dost často totiž převládá názor, že intelektově nadané děti (tzv. MiND děti¹) žádnou podporu nepotřebují, jsou přece chytré a pomohou si samy, tak proč je vlastně jako nadané tzv. identifikovat. MiND děti ale potřebují, jak ve výchově, tak ve vzdělávání, specifický přístup, a proto je jejich identifikace velmi důležitá.

V populaci je statisticky 10–12 % dětí intelektově nadaných a 2–3 % dětí mimořádně intelektově nadaných. Podle údajů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) je v České republice aktuálně diagnostikováno pouze 2 244 nadaných žáků základních škol a z nich 894 je mimořádně nadaných. To je stále jen zlomek (0,2 %) z celkového počtu 940 928 školáků. Je tedy zřejmé, že jen velmi málo MiND dětí je identifikovaných, a proto je třeba je aktivně vyhledávat.

¹ MiND = mimořádně a nadprůměrně intelektově nadané dítě.